

Databáze dokumentů nedostupných na trhu

Z. Hájková, J. Nechvátal
Jihočeská vědecká knihovna
v Českých Budějovicích

Program

- DNNT – historie, perspektivy, obsah DDNT (ZH)
- DNNT a implementace do katalogu JVK (ZH)
- Jak se zapojit – smlouvy.. (ZH, JN)

- Digitalizace. Digitální knihovny (JN)
- DK Kramerius jako rozhraní pro DNNT – vyhledávání s praktickými ukázkami a úkoly pro účastníky (JN)

DNNT

- Jeden z nedůležitějších zdrojů české knižní i časopisecké produkce
- Nyní zahrnuje ca 250 000 dokumentů
- V této době (do června 2021) omezený přístup i do autorsky chráněných děl na trhu
- Každá veřejná knihovna má možnost nabízet tuto databázi svým čtenářům

DNNT - obecně

- **dokumenty, které jsou dosud chráněny autorským zákonem** (tj. neuplynulo 70 let od smrti všech autorů),
- **nejsou již dostupné na knižním trhu**
- licenční smlouva Národní knihovny ČR s kolektivními správci autorských práv ([DILIA](#) a [OOA-S](#))

DNNT - obsah

- **plné texty digitalizovaných dokumentů** (knihy, časopisů, novin atd.) vydaných na území České republiky **do roku 2000**. Periodika jsou dostupná až do roku vydání 2010.
- **plné texty digitalizovaných dokumentů**, které jsou z hlediska autorského práva volné (**autorskoprávně již nechráněné**).
“veřejná”.
- DNNT COVID – 2020, 2021 - plné texty všech dosud digitalizovaných dokumentů (červen 2021)

DNNT - čtenář

- **možnost čtení plného textu online prostřednictvím vzdáleného přístupu**
- **zakázáno** zhotovení digitální i tiskové kopie
- **porušení** tohoto zákazu - pozastavení poskytování služby, případně i sankce za porušení autorského zákona
- podmínkou služby - **registrace** uživatele v knihovně
- Knihovna má uzavřenou **smlouvu** o poskytování služeb NDK-DNNT s Národní knihovnou ČR

Digitalizace - historie

České knihovny 2020:

- Digitalizováno 300 000 knih, 57 000 svazků periodik, 160 000 rukopisů a starých tisků...
- nejen nástroj dlouhodobé ochrany tištěných i rukopisných dokumentů
- snadná dostupnost 7/24
- možnost prohledávání plných textů digitalizovaných dokumentů
- Digitální knihovny = nový a mimořádně bohatý zdroj

Digitalizace - historie

- Limit digitalizace – autorská práva.
- Pokud digitalizujeme dokument, u kterého neuplynulo 70 let od smrti jeho autora, musíme mít pro jeho zveřejnění na internetu vždy souhlas autora nebo držitele práv
- na volném internetu přístupno jen 14 až 16 % z toho, co bylo digitalizováno
- vše ostatní - chráněno autorským právem.
- Uživatel - cesta do knihovny, která dokument digitalizovala, studium digitální kopie v jejích prostorech

Minulost a současnost DNNT

- 2011 – Evropská unie - Memorandum o vzájemném porozumění – nakladatelé, distributoři, autoři, knihovny
- 2012 – ČR - Příprava novely AZ – dohoda o spolupráci – nakladatelé, distributoři, kolektivní správci, knihovny
- 2017 – Schválení novely autorského zákona – ustanovení o DNNT
- 2018 – Projekt RightLib (NAKI) – elektronické zpřístupnění chráněných publikací (KNAV, NK, MZK): rozvoj systému Kramerius v letech 2018-2022
- 2019 – Licenční smlouva (NK-Dilia-OOA-S) + schválení financování licence ze státního rozpočtu
- 2019 - Zveřejnění provizorního Seznamu děl nedostupných na trhu
- 2020 – Zahájení testovacího provozu, smlouvy s knihovnami – vzdálený přístup
- 2020 – Březen + Listopad - licenční smlouva COVID na otevření digitálních knihoven
- 2020 – Memorandum NK ČR + SČKN
- 2021 – Leden až červen – pokračování licenční smlouvy COVID
- 2021 – Únor – MK a SČKN dohoda o kompenzaci 80 mil. Kč pro nakladatele
- 2021 – leden – až červen - vývoj systému Seznam děl nedostupných na trhu
- 2021 – od 1. 7. 2021 – přechod na režim DNNT – terminálový přístup na místě samém

Digitalizace - historie

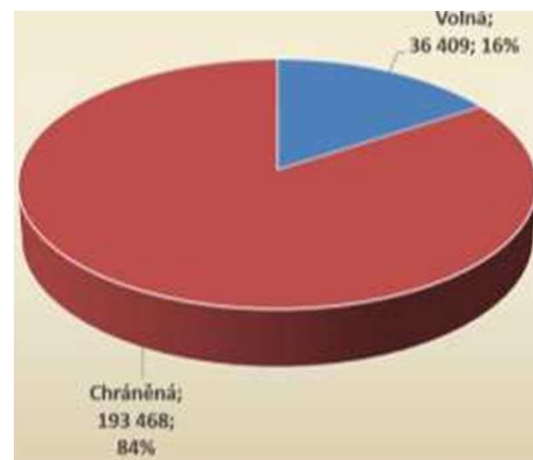
- **2017** - novela autorského zákona č. 121/2000 Sb.
- tzv. **rozšířená kolektivní správa** - usnadňuje licencování některých způsobů užití děl knihovnami
- 2017 - po schválení novely zahájeno vyjednávání o smlouvě a licenčních **poplaccích za užití digitalizovaných dokumentů**
- **2019** souhlas k uzavření licenčních smluv mezi NK ČR a kolektivními správci DILIA a OOA-S
- Původní smlouva:
  - zpřístupnění digitalizovaných knih, časopisů a dalších dokumentů vydaných na území ČR do roku 1989 a následně i vydaných do roku 2007
  - dokumenty chráněny autorským zákonem (tj. neuplynulo 70 let od smrti autora), a které **nejsou dostupné na trhu**. Smlouva je uzavřena na období pěti let do roku 2023
- **2020, 2021** – DNNT COVID – dočasné rozšíření
- **červenec 2021** knihy do roku 2000, časopisy 2010

Digitalizace - historie

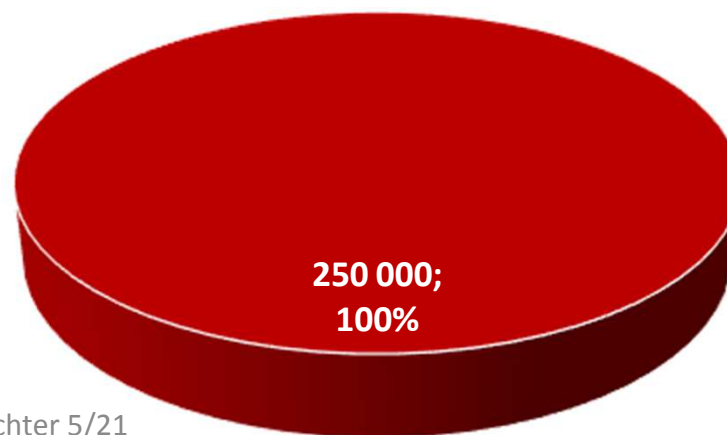
- **Běžné využití Národní digitální knihovny**
v období od 1. 1. 2020 do 16. 3. 2020,
- **zobrazeno 479 081 s., denně 6 304 s.**

- **Využití Národní digitální knihovny v období nouzového stavu**
v období od 17. 3. 2020 do 22. 5. 2020,
- **zobrazeno 6 918 412 s., denně 103 260 s.**

- [Richter, Vít](#). Zpřístupnění plných textů digitalizovaných knih a periodik prostřednictvím Národní digitální knihovny (recenzovaný článek). *Informace* [online]. 2020, č. 2 [cit. 2021-04-27]. ISSN 1805-2800. Dostupné z: https://www.lib.cas.cz/casopis_informace/zpistupneni-digi-ndk/

Zpřístupnění digitalizovaných knih a časopisů v době pandemie

- Uzavření licenčních smluv s Dilia a OOA-S po dobu pandemie do 30. 6. 2021
- Zvláštní dohoda se Svazem knihkupců a nakladatelů o náhradní odměně za využívání knih dostupných na trhu
- Služby pro potřeby studentů, pedagogů, vědeckých pracovníků
- Zpřístupněno cca 250 000 svazků knih, časopisů z české vydavatelské produkce od nejstarší doby do současnosti
- Nabízí 185 knihoven – uzavření smlouvy s NK
- Zpřístupněné digitální knihovny v režimu COVID:
  - Národní knihovna ČR
  - Moravská zemská knihovna
  - Knihovna AV ČR
  - Národní technická knihovna
  - Univerzita Karlova
  - Městská knihovna v Praze

Zpřístupnění volných i chráněných děl

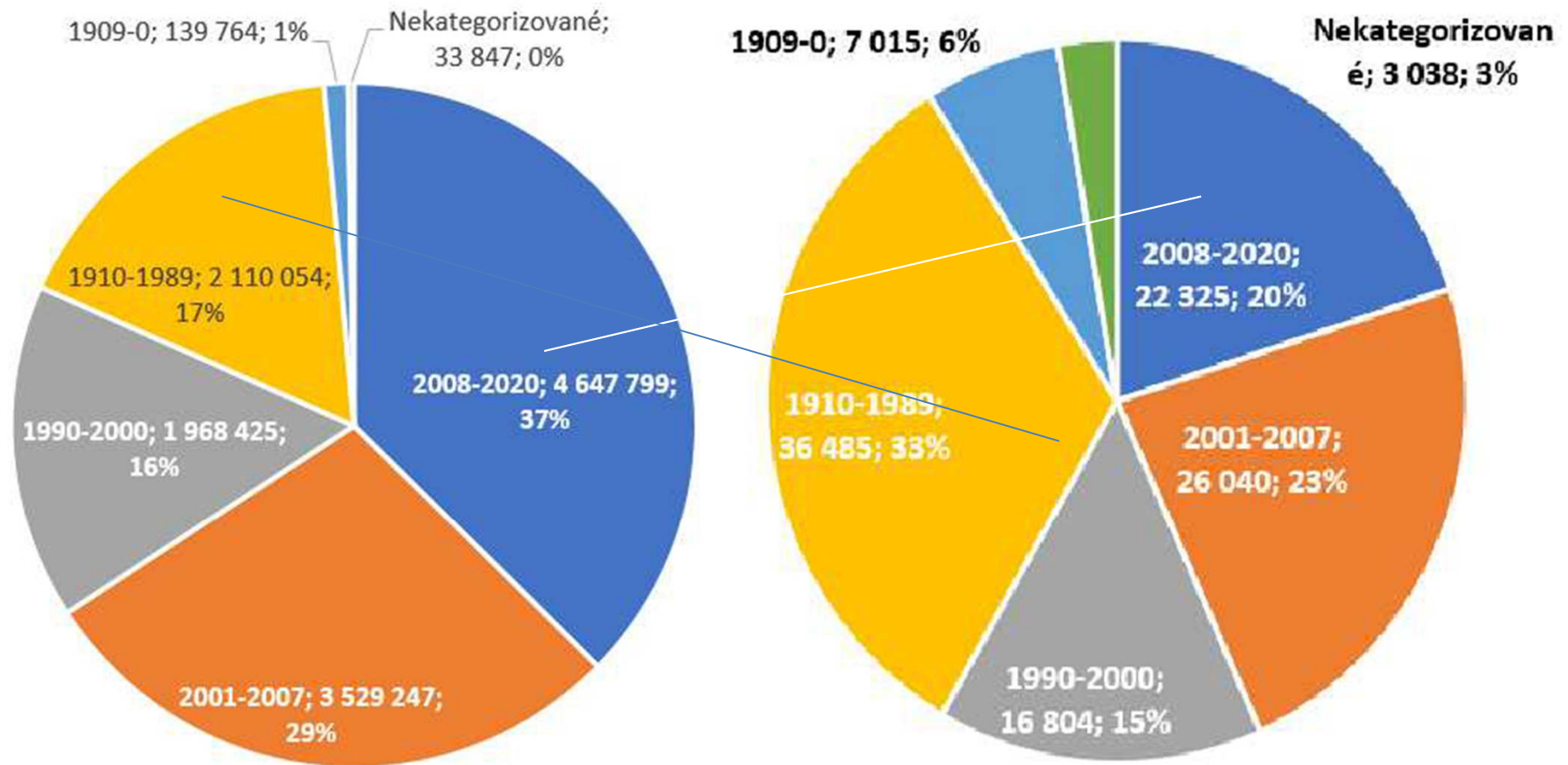

Využití NDK od 3.11. 2020 do 5.2.2021

Počet stran 12 429 136

Celkem 13,2 mil. stran

Počet děl 111 707

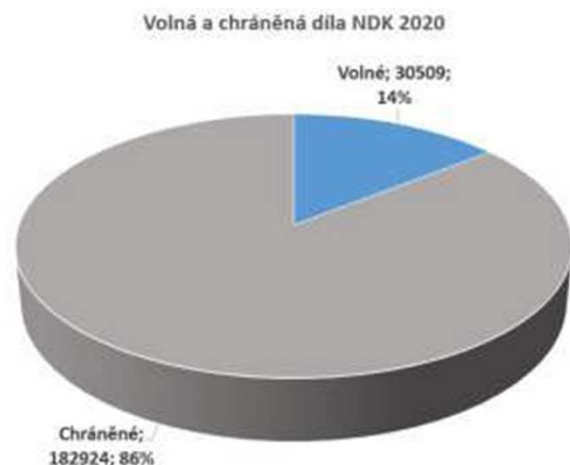
Možnosti zpřístupnění od 1. 7. 2021

- Pouze **díla nedostupná na trhu (DNNT) vydaná do roku 2007**
- Přístup bude zajištěn pouze pro knihovny, které uzavřely s Národní knihovnou smlouvu o zpřístupnění DNNT
- Přístup bude zajištěn pouze pro registrované uživatele
- Dostupnost digitálních knihoven:
  - **Národní knihovna ČR**
  - **Moravská zemská knihovna**
  - **Knihovna Akademie věd ČR**

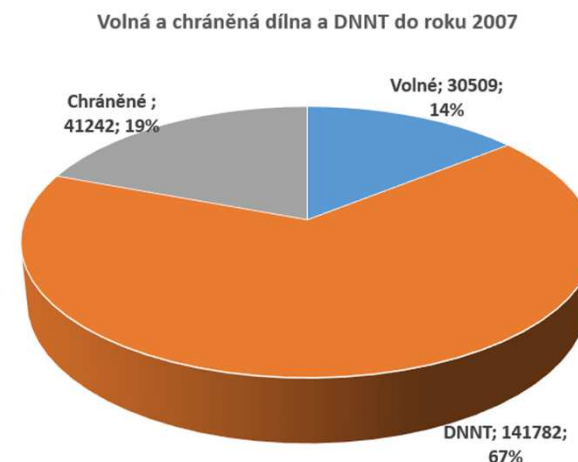
Co bude zpřístupněno od 1. 7. 2021?

- **Rok 2021 - od 1. července**
  - Periodika vydaná do roku 2010 - vzdálený přístup
  - Knihy vydané do roku 2000 - vzdálený přístup
  - Knihy vydané v letech 2001 - 2007 - na místě samém
  - Celkem zpřístupněno cca 164 000 sv. (NK, MZK, KNAV)
- **NK ČR hradí licenci za zpřístupnění - roční platby**

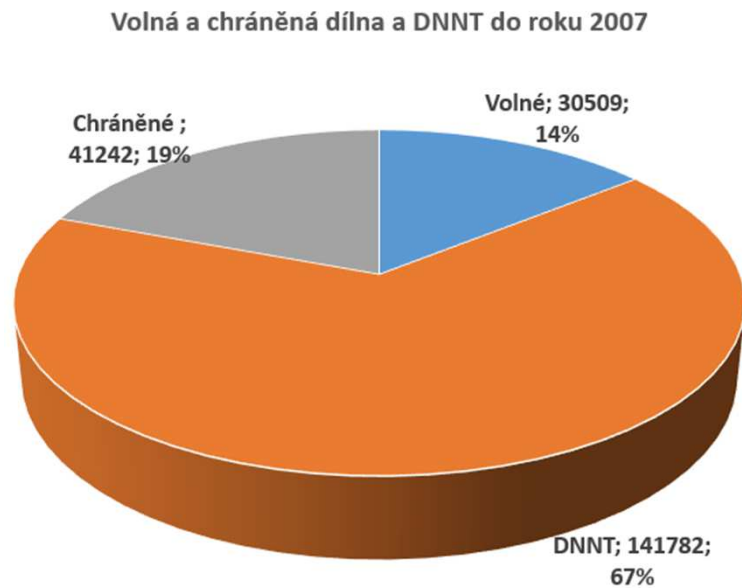
	2019	2020	2021	2022	2023
Roční odměna v Kč s DPH	12 705 000	26 146 951	27 741 915	30 469 660	33 197 406

Bezplatná služba

3 způsoby zpřístupnění digitalizovaných knih a časopisů

Vzdálený přístup z domova a ze zaměstnání, knihy vydané do roku 2000, periodika do 2010

Zpřístupnění na místě samém, vydání 2001-2007

~~Zhotovení tištěné nebo digitální kopie za úplatu~~

Perspektivy zpřístupnění DNNT

- Terminálové zpřístupnění na místě samém – Mgr. Zdenko Vozár
- Současnost: NDK, MZK, KNAV
  - Od 1. 1. 2022: přibývají další digitální knihovny
  - Od roku 2024 nová licenční smlouva
- Nový systém pro Seznam děl nedostupných na trhu
- Integrace záznamů z DNNT do katalogů jednotlivých knihoven a do portálu Knihovny.cz – Ing. Jiří Nechvátal
  - Příklad: Jihočeská vědecká knihovna
- Postupné zpřístupňování dalších digitálních knihoven v režimu DNNT
- Vývoj statistického modulu
- Česká digitální knihovna – společné rozhraní pro zpřístupňování DNNT – od 2023?
  - Společný výzkumný projekt RIGHTLIB – KNAV, NK ČR, MZK
  - Rozvoj systému Kramerius
- Změna strategie digitalizace: orientace na DNNT
- Využívání DNNT jako náhrada za MVS

Zapojené knihovny

Způsob identifikace	
EduID	126
ID NK	59
Celkem	185

Typ připojení	Registrovaní uživatelé
eduID	925 157
ID NK	110 528
Celkem	1 035 685

Typy knihoven	Počet
Knihovna AV ČR	53
Vysokoškolská knihovna	46
Specializovaná knihovna	19
Krajská knihovna, MZK	14
Veřejná knihovna	52
Národní knihovna	1
Celkem	185

Potřebujeme zapojit cca 5 800 zbývajících knihoven a jejich uživatelů

Proč se knihovny nezapojují do služby DNNT?

- Nedostatečná propagace ze strany NK ČR
- Nedostatečné školení a vzdělávání pracovníků knihoven
- Složitě uzavírání smluv
- Chybí integrace DNNT do OPAC
- Nedostatečná prezentace služby DNNT na stránkách zapojených knihoven
- Uživatelská přívětivost systému Kramerius
- Nízká úroveň digitální gramotnosti: umí OPAC, neumí Krameria
  - Pracovníci knihoven
  - Veřejnost
- Nechuť k zavádění nových služeb ze strany knihoven
- Psychologické bariéry – nechuť k využívání digitálních textů
- Nedostatečné technologické vybavení knihoven a uživatelů
- Široká veřejnost nemá zájem od DNNT
- Jak nabízet nové služby: knihovny.cz, e-knihy, DNNT?
- .....

Potřebujeme dosáhnout většího využití služby DNNT

- **Příležitost: mimořádný rozsah zpřístupnění plných textů autorsky chráněných děl v ČR**
  - **Rozsah nabídky**
  - **Pohotovost zpřístupnění**
- **Efektivní využití finančních prostředků**
  - **Zhodnocení nákladů na digitalizaci**
  - **Rozvoj systému zpřístupnění**
  - **Náklady na provoz**
  - **Využití ceny licence**
- **Podají se uzavřít/zaplatit licence po roce 2023?**

Co můžeme udělat pro zlepšení?

Aktuální informace - <https://dnnt.nkp.cz/>

Zpřístupňování děl nedostupných na trhu

- [Národní digitální knihovna COVID zůstane přístupná do 30. června 2021](#)
- [Národní digitální knihovna - DNNT \(obsah, služby a zapojení\)](#)
- [Zpřístupňování děl nedostupných na trhu - Archiv aktualit](#)

Národní digitální knihovna COVID zůstane přístupná do 30. června 2021

Praha, 11. 02. 2021 – Ministr kultury Lubomír Zaorálek se dnes dohodl s předsedou Svazu knihkupců a nakladatelů (SČKN) Martinem Vopěnkou na uzavření licenční smlouvy, která by do konce června 2021 umožnila úplné zpřístupnění digitalizovaných dokumentů dostupných na trhu prostřednictvím digitálních knihoven provozovaných Národní knihovnou ČR, Moravskou zemskou knihovnou, Univerzitou Karlovou v Praze, Moravskou zemskou knihovnou v Brně, Knihovnou Akademie věd ČR, Národní technickou knihovnou a Městskou knihovnou v Praze. Studenti, pedagogové a vědečtí pracovníci tak budou mít dalších 5 měsíců zajištěn přístup ke všem dílům chráněným autorským zákonem včetně nejnovější literatury tak, jak to bylo dosud. Stát nakladatelům zaplatí náhradu ve výši 80 milionů korun za neprodané knihy, které budou díky této dohodě dostupné online.

Více: [Tisková zpráva MK](#)

SquirrelMail

Národní digitální knihovna | Digitální X

https://ndk.cz

Procházet Sbíčky Informace Přihlásit English

Národní digitální knihovna

Digitální knihovna Kramerius

Hledat v celé digitální knihovně pouze veřejně

[→ PROCHÁZET KNIHOVNU](#)

NAVŠTÍVENÉ

- **Hochzeits und Erntezug des Prachiner Kreises bei** 1836 Knihy
- Bič: obrázkový politicko-satyrický týdeník** 1864 Noviny a časopisy

NEJNOVĚJŠÍ

- Besedník** 1861-1864 Noviny a časopisy
- **Paměti starých písmáků moravských : soustavné** [1913] Knihy

DOPORUČENÉ

- Beseda Učitelská: Týdeník pro učitele a** 1869 - 18uu Noviny a časopisy
- Zasnaubenci: milánská historie ze sedmnáctého** Manzoni, Alessandro 1842 Knihy

SquirrelMail | Hledání | Národní digitální knihovna X +
 https://ndk.cz/search?q=francie

Národní digitální knihovna

francie

Procházet Sbírký Informace Přihlásit English

Řazení: Podle Relevance

Hledat ve staré digitalizaci Pokročilé hledání

Výsledky: 1 - 60 / 77883

Aktivní filtry francie	Dostupnost Pouze veřejně 7053 Pouze neveřejně 70830 Díla nedostupná na trhu 72248 Vše 77883	Typ dokumentu Knihy 75338 Noviny a časopisy 2435 Mapy 80 Hudebniny 6	Klíčové slovo Vojenská topografie 47 Dějiny 10 History 5 Kultura a společnost 5 Druhá světová válka, 1939-1945 4 History 3 Zobrazit více 3	Autor Německo Heer, Generalstab 47 Francie Armée. Service 45 géographie 6 Rubín, Josef 3 Jelínek, Hanuš 3 Klokočka, Vladimír 3 Cihula, Václav 2
----------------------------------	--	---	--	---

Francie
Ortová, Jarmila
1964

Knihy

Francie
Partington, Helen
2003

Knihy

Dějiny Francie
Ferro, Marc
2006

Knihy

Dějiny Francie
Kudrna, Jaroslav
1988

Knihy

Francie před revolucí

Francie
Altman, Jack
1999

Knihy

Francie
Bailey, Rosemary
c2009

Knihy

Dějiny Francie
Maurois, André
1994

Knihy

Královny Francie
Cocteau, Jean
1995

Knihy

Sladká Francie
Horská, Pavla
1996

Francie
Svobodová, Lenka
1999

Knihy

Francie
Oliver, Jeanne
2003

Knihy

Porážka Francie a příčiny její
Jonáš, Karel
1871

Knihy

Dnešní Francie
Stegfried, André
1932

Knihy

Starosvětská Francie
Martin Du Gard, Roger
1963

DNNT a JVK

- DNNT zaimplementována přímo do katalogu
- <https://katalog.cbvk.cz/>

(Nakl.č. **MP3493**)

Předmětové vyhledávání

Nový dotaz

[Filtrovat](#)

Druh dokumentu

- kniha 4527
- článek 562
- zvukový dokument 335
- hudebniny (noty) 245
- obrázek 109
- [Více](#)

Dostupnost

- volný 3176
- digitalizováno 1518
- prezenčně 1191
- rezervace 259
- e-vypůjčka 135
- [Více](#)

Jazyk dokumentu

- čeština 3779
- francouzština 863
- latina 549
- němčina 364
- nelze použít, není lingvistický obsah 224

[Do košíku](#) | [Citace](#) | [Bookmark](#) | [Vybrané dokumenty](#)

2. 1. československá divize ve Francii (1939-1940)

1. československá divize ve Francii (1939-1940) / Gustav Svoboda ; [sestavil Tomáš Jakl].
 Praha : Ministerstvo obrany ČR - Prezenční a informační centrum MO, 2010 . 297 s. il. (některé barev.), mapy, portréty, faksim.; . ISBN 978-80-7278-541-4 (váz.) ; - Signatura : **B 51.608**
Umístění: 94(100)1939/1945' - Druhá světová válka. Západní fronta

Pobočka	Volné	Nedostupné / Prezenčně	Vypůjčené	Rezervace	Kde najdu?
Lidická volný výběr	1	0/0	0	0	📍

[Digitalizovaný dokument](#)

[Do košíku](#) | [Citace](#) | [Bookmark](#) | [Vybrané dokumenty](#)

[Půjčit si/ rezervovat](#)

3. 1. divize Svobodné Francie

★★★★★

1. divize Svobodné Francie / Yves Gras ; [z francouzského originálu přeložil Jaroslav Vincenc].
 Plzeň : Mustang, 1997 . 364 s. il., mapy . ISBN 80-7191-217-4 - Signatura : **C 288.609**
Umístění: 94(100)1939/1945' - Druhá světová válka

Pobočka	Volné	Nedostupné / Prezenčně	Vypůjčené	Rezervace	Kde najdu?
Lidická příruční sklad	1	0/0	0	0	
Na Sadech dospělě	1	0/0	0	0	📍
Rožnov	1	0/0	0	0	📍

[Digitalizovaný dokument](#)

[Do košíku](#) | [Citace](#) | [Bookmark](#) | [Vybrané dokumenty](#)

[Půjčit si/ rezervovat](#)

DNNT a knihovny

- <https://dnnt.nkp.cz/>
- Přístup do databáze - <https://ndk.cz/>
- Informace pro knihovny - <https://dnnt.nkp.cz/knihovny.html>
- Jak zapojit knihovnu <https://dnnt.nkp.cz/knihovny.html#JakSeZapojit>